Suomen ympäristökeskus SYKE
PL 140
00251 HELSINKI

Asiantuntijalausunto

12.11.2018 SYKE-2018-J-190

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Pyyntö 26.10.2018
Asia: HE 138/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 18/2018 vp) täydentämisestä

Esityksen tavoitteena on tehdä pelastuslakiin useita muutoksia, joihin kuuluvat myös öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa koskevien tehtävien uudelleen järjestämiseen liittyvät muutokset. Esityksessä ehdotetaan, että öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan ylin johto, ohjaus ja valvonta siirtyisivät ympäristöministeriöstä sisäministeriölle. Suomen ympäristökeskuksesta (SYKE) siirrettäisiin alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta-, koulutus- ja kehittämistehtävät Rajavartiolaitokselle 1.1.2019 alkaen.

Suomen ympäristökeskus tukee esityksen tavoitteita.

Tehtävien siirtoa on valmisteltu ympäristöministeriön sekä sisäministeriön virkamiesjohdon linjausten perusteella loppusyksystä 2018 alkaen. SYKE on tehnyt virkojen ja henkilöiden siirtoa koskevat järjestelyt yhteistyössä Rajavartiolaitoksen kanssa. Muiden SYKEn palveluksessa olevien henkilöiden osalta on myös tehty päätökset koskien vuodenvaihteen jälkeistä aikaa.

SYKE kiinnittää huomiota esityksessä kahteen kohtaan:

- öljy- ja kemikaalivahinkojen vastuiden alueellinen rajaaminen pelastuslaitosten ja Rajavartiolaitoksen välillä (34 §)
- yhteistyö pelastustoiminnassa (47 §)

<u>Öljy- ja kemikaalivahinkojen vastuiden alueellinen rajaaminen pelastuslaitosten ja Rajavartiolaitoksen välillä (34 §)</u>

Esityksessä on todettu, että Rajavartiolaitos asettaa pelastustoiminnan johtajan alusöljyvahingossa ja aluskemikaalivahingossa Suomen aluevesillä aavalla selällä tai talousvyöhykkeellä.

SYKE pitää esitystä perusteltuna. Säännös mahdollistaa sen, että torjuntaa voidaan johtaa keskitetysti mm. Saimaalla ja avomerialueella. SYKE näkee tärkeäksi, että Rajavartiolaitos voisi asettaa pelastustoiminnan johtajan tarvittaessa myös rannikon läheisyydessä erityisesti saaristossa tapahtuvalle torjuntatyölle.

<u>Yhteistyö pelastustoiminnassa (47 §)</u>

Esityksen mukaisesti 47 pykälän 2 momenttiin on lisätty kohta (13), jossa säädetään Suomen ympäristökeskuksen, Liikenne- ja viestintäviraston sekä Puolustusvoimien osallistumisesta alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaan. Kohdassa viitataan pelastuslain muihin säädöksiin taikka muuhun lainsäädäntöön. Kohtaa ei tarkenneta tarkemmin esityksen perusteluissa.

SYKE kiinnittää huomiota kolmeen seikkaan:

1) Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (TUKES) on tärkeä rooli erityisesti kemikaalivahinkoihin varautumisessa ja vahinkotilanteissa.
2) SYKEn ja vastaavien asiantuntijalaitosten rooli on tärkeä erityisesti vahinkoihin varautumisessa, kuten erilaisten riskien arvioinnissa.
3) Alusöljy- ja kemikaalivahinkoihin liittyen tehdään tutkimus- ja kehittämistyötä osin kotimaisen ja osin mm. EU-rahoituksen turvin. SYKE näkee tärkeäksi, että pelastuslaitokset ja Rajavartiolaitos ovat aloitteellisesti mukana T&K-yhteistyössä.

Lausunnon on valmistellut palvelujohtaja Harri Juvonen.